

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY NA VYSOKÉ ŠKOLY

TESTY

Politologie a mezinárodní vztahy

Jan Kubáček
Václav Nekvapil

FRAGMENT

**AKTUALIZOVANÉ
VYDÁNÍ**

Přijímací zkoušky na VŠ

Testy – Politologie a mezinárodní vztahy

také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz

Doporučujeme další e-knihy:

Přijímací zkoušky na VŠ – Témata – Všeobecný přehled – e-kniha

Přijímací zkoušky na VŠ – Testy – Všeobecný přehled – e-kniha

Přijímací zkoušky na VŠ – Testy – Andragogika a personální řízení – e-kniha

Přijímací zkoušky na VŠ – Testy – Psychologie – e-kniha

Jan Kubáček, Václav Nekvapil

Testy – Politologie a mezinárodní vztahy – e-kniha

Copyright © Fragment, 2011

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

OBSAH

Předmluva	5
Studium politologie a mezinárodních vztahů v České republice.....	9
Test 1	13
Test 1 – klíč.....	20
Test 2	28
Test 2 – klíč.....	35
Test 3	44
Test 3 – klíč.....	51
Test 4	60
Test 4 – klíč.....	67
Test 5	75
Test 5 – klíč.....	82
Test 6	90
Test 6 – klíč.....	97
Test 7	105
Test 7 – klíč.....	112
Test 8	120
Test 8 – klíč.....	127
Test 9	136
Test 9 – klíč.....	142
Test 10	150
Test 10 – klíč.....	157
Politologie (Slovníček pojmů)	165
Mezinárodní vztahy (Slovníček pojmů)	199
Výběrová literatura.....	234
Klíče ke všem testům	246

PŘEDMLUVA

aneb jak se správně připravit na přijímačky...

Než začnete s procvičováním svých znalostí z politologie a mezinárodních vztahů, rádi bychom se s vámi podělili o několik zkušeností s těmito obory a se studiem těchto disciplín na českých vysokých školách. Ještě před přípravou na přijímací řízení byste se měli pečlivě zamyslet nad svými plány a očekáváními. Měli byste si ujasnit, jakému typu studia se chcete věnovat, jaká problematika je pro vás atraktivnější, čeho chcete svým studiem dosáhnout, na jakou profesi či kariéru se chcete připravovat a co pro to během studia můžete udělat. Odpovědi na tyto otázky vám pomohou při přípravě, orientaci v oboru, sestavení vaší konečné strategie k přijímacímu řízení (příprava seznamu literatury, doprovodných informačních materiálů – životopisu, případně motivačního listu, seminárních prací aj.), vhodně vás připraví na případné všetečné dotazy zkoušejících, dodají vám rozvahu a více důvěryhodnosti v porovnání s vašimi nadšenými, avšak poněkud dezorientovanými kolegy.

Třebaže se politologie, potažmo mezinárodní vztahy studují jako jednotný obor, jedná se ve skutečnosti spíše o soubor velmi různorodých disciplín. To s sebou nese značný tematický rozptyl a pestrost pohledů. Díky tomu máme možnost poznat a studovat mnohá atraktivní témata. Na druhou stranu to znamená i určitou náročnost na pochopení a aktivní osvojení si těchto početných a různorodých vědomostí podle hesla „od všeho něco“. V konečném výsledku vám však bohatost těchto studijních oborů dává dobré šance uspět v mnoha rozličných povoláních a odvětvích. Máme na mysli například odbornou činnost ve státních institucích (např. vládních, soudních nebo zákonodárných orgánech), státní správě a samosprávě, politických stranách, diplomacii, mezinárodních organizacích, administrativě, privátních firmách, žurnalistice, lobbingu, nevládním sektoru a službách. Nejen v českém, ale i v mezinárodním prostředí. Na centrální, krajské, komunální či lokální úrovni. Mnoho absolventů těchto oborů se uplatňuje v institucích Evropské unie.

Než nadejde čas volby zaměstnání, musí proběhnout etapa výběru vhodné a kvalitní vysoké školy. Už před absolvováním přijímacího řízení a nástupem na školu je více než vhodné snažit se o nich získat větší a hlubší přehled. Doporučujeme využít dnů otevřených dveří, které pořádají jednotlivé fakulty vysokých škol. Ptejte se na katedrách politologie a mezinárodních vztahů nejen na průběh přijímacího řízení, ale i na organizaci studia, obsahy jednotlivých předmětů, snažte se získat seznamy přednášek a seminářů, případně i jména jejich vedoucích, zjišťujte i zkušenosti a názory těch, kteří už na školách studují či studovali. Ptejte se na sylaby kurzů a prostudujte si internetové stránky kateder, na nichž chcete studovat. Proto přikládáme i seznam vysokých škol v ČR, kde je možné studovat tyto a příbuzné obory.

Pro zlepšení orientace v současné politologické a mezinárodněpolitické teorii a praxi jsou výtečnými periodiky např. Mezinárodní politika, Politologický časopis, Politolo-

gická revue, Mezinárodní vztahy. Kvalitní inspiraci mnohdy nabízejí i časopisy příbuzných disciplín – Dějiny a současnost, Kuděj, Sociologický časopis, Filosofický časopis, Geografické rozhledy, Obrana a strategie a řada dalších. Samozřejmě nesmíte opomíjet pravidelnou četbu seriózních novin, která vám poskytne cenný přehled o aktuálním dění a znalost dlouhodobých trendů. Cizojazyčné noviny či periodika (např. Economist, Der Spiegel, Le monde diplomatique a další) jsou samozřejmě ještě cennějšími body.

Podoba přijímacích zkoušek se na jednotlivých fakultách liší, avšak společným jmenovatelem jejich písemných částí je požadavek dobré orientace v základech politických věd, moderní historii, geografii (především v její socio-politické části) a všeobecném přehledu. Právě tajemný výraz „všeobecný přehled“, pod který se dá schovat téměř vše, co autor testu zná, je častým předmětem obav uchazečů. Obvykle se pod tímto termínem skrývají dva okruhy otázek. Jeden se týká oblasti společenské a kulturní – zvláště pak literatura – 20. století a druhý se zaměřuje na nejnovější události domácí a světové politické scény. Budete-li sledovat politické dění a pamatovat si jména klíčových světových politických vůdců, neměly by vás otázky ze všeobecného přehledu zaskočit.

Nezbytná je proto kvalitní znalost aktuálního politického dění jak v České republice, tak v zahraničí. Díky tomu získáte nenahraditelný rozhled, schopnost chápat dlouhodobější trendy a vytvořit si vlastní názor. Právě tyto schopnosti jsou příslibem vašeho úspěchu při „přijímacích“ na vysokou školu, ale i v navazujícím studiu na fakultě. Navíc se jedná o jednu ze záležitostí, kterou můžete vy sami plně ovlivnit.

Váš přístup se neustále projevuje na způsobu vaší prezentace, argumentace a analýzy, nebo na zvoleném stylu mluvy a uvažování. Zároveň je samozřejmostí, že údaj o vámi pravidelně sledovaných informačních zdrojích (složený z názvu média či názvu zajímavého příspěvku, případně doplněný informací o stránkách daného média, ročníku a čísla) se stane plnohodnotnou součástí vašeho seznamu literatury k přijímacímu pohovoru.

Nezbytnou součástí kvalitní přípravy k přijímacímu řízení, především k jeho ústní části, je sestavení vhodného seznamu literatury. Ten by měl plnit dvojí roli. Vedle souhrnu vámi přečtené klasické a odborné literatury (někdy doporučované přímo fakultou, některými úvody do studia politologie, ale také touto knihou!) by měl představit i váš zájem, dosavadní zkušenost s oborem, hlubší zálibu či orientaci v určité problematice, zemi nebo regionu. V tomto případě se nemusí jednat o čistě politologické téma. Vámi vybrané knihy, hodnotné články či studie se mohou týkat i příbuzných oborů a vědních disciplín.

Po finálním utřídění seznamu literatury přichází na řadu další podstatná etapa přípravy, a to zformulování vaší argumentace, stručné slovní analýzy ke každému z prezentovaných textů seznamu literatury. V rámci velmi stručného slovního shrnutí musíte být schopni představit stěžejní body obsahu knihy, klíčové teze, autora samotného, resp. dobu a prostředí, ve kterém daný text vznikl. Vaše prezentace by měla být maximálně stručná a měla by postihnout jen nejzásadnější momenty. Proto k této přípravě přistupuj-

te věčně a s nadhledem. Přidanou hodnotou tohoto postupu je zdokonalení se ve schopnosti vystihnout pouze to zásadní a umět kvalitně analyzovat, případně srovnávat.

Na samotný pohovor je dobré přinést vaše dosavadní práce, ať již středoškolského charakteru či z různých soutěží, výzkumů aj. Mohou to být i vaše referáty, články do školního či jakéhokoli jiného časopisu. Tyto „doprovodné materiály“ mohou opět prokázat a podtrhnout především váš dlouhodobý zájem o obor, vaši profesionalitu a kvalitní orientaci v oboru. Nebojte, na „veřejné čtení“ v době pohovoru čas není, proto budete možná vyzváni jen ke stručnému popisu obsahu vašeho textu. Tím získáte cennou výhodu stejně jako u seznamu literatury – budete mluvit o problematice, kterou jste si sami připravili, v níž se orientujete, a tak získáváte drahocenný čas přijímacího pohovoru pro svoji vlastní prezentaci a „moderaci“.

Tato cvičebnice předkládá pět set otázek, které nejen ověří stav vašich znalostí, ale stanou se i vodítkem pro vaši samostatnou práci. Pouhým vyhledáváním správných odpovědí v klíči své politologické znalosti příliš nerozšíříte, proto se snažte hledat v odborné literatuře, encyklopedických příručkách a ve slovnících. Pokuste se najít ke každé otázce nejprve vysvětlení sami, správnost svého postupu si pak můžete ověřit v klíči. Tak získáte cenný přehled, který nebude mít charakter jednorázového nabíflování. Dozvíte se přitom i řadu informací, které jsme do této knihy nedokázali nebo nemohli zahrnout.

Kniha, kterou držíte v ruce, ve většině ohledů přesahuje rozsah středoškolského učiva, zejména v klasických politologických otázkách. Ctí tak současnou podobu vysokoškolského přijímacího řízení, která běžné středoškolské učivo přesahuje. Bude vám proto i určitým návodem, na jaká témata se při své přípravě soustředit, které otázky si dostudovat nebo si je přinejmenším do větší hloubky zopakovat.

Za každým z testů je zařazen klíč, který blíže vysvětluje správnou odpověď a podrobně ji zdůvodňuje. Praktickým doplňkem této knihy jsou dva slovníčky pojmů – z politologie a mezinárodních vztahů. Na jednom místě zde naleznete přehledně seřazené odborné termíny, na které v testech i v průběhu své přípravy nejednou narazíte, a nejfrekvencovanější zkratky důležitých mezinárodních organizací. Publikaci uzavírá obsáhlý seznam stěžejní a reprezentativní výběrové literatury, rozdělený do přehledných kapitol podle jednotlivých témat politologie a mezinárodních vztahů. Ačkoli je dnes k dispozici nepřehledné množství literatury zabývající se politikou a moderní historií, najít mezi nimi publikace kvalitní a pro přípravu k přijímacím zkouškám použitelné bývá stále velký problém. Námi nabídnutý seznam dostupné výběrové literatury má za cíl tuto nesnáz překonat.

Přejeme Vám mnoho štěstí u přijímacích zkoušek!

Autoři

STUDIUM POLITOLOGIE A MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Veřejné vysoké školy:

Masarykova univerzita

Fakulta sociálních studií

Katedra politologie

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Žerotínovo náměstí 9

601 77 Brno

Tel.: 549 494 828, 549 494 889, 549 491 130

Fax: 549491030

E-mail: studijni@rect.muni.cz

<http://www.muni.cz>

Slezská univerzita v Opavě

Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné

Katedra společenských věd

Univerzitní náměstí 1934/3

733 40 Karviná

Tel.: 596 398 111

Fax: 596 312 069

E-mail: studijni@opf.slu.cz

<http://www.opf.slu.cz>

Univerzita Hradec Králové

Fakulta humanitních studií

Katedra politologie

Rokitanského 62

500 03 Hradec Králové

Tel.: 493 331 316

Fax.: 495 513 890

E-mail: dekanat.pdf@uhk.cz

<http://fhs.uhk.cz/politologie>

Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Fakulta filozofická

Katedra politologie a filozofie

České mládeže 8

400 96 Ústí nad Labem

Tel.: 475 283 111

Fax: 475 212 053

E-mail: jonova@pf.ujep.cz

<http://www.ujep.cz>

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta filozofická

Ústav politologie

U Kříže 8

158 00 Praha 5 – Jinonice

Tel.: 251 080 210

E-mail: upol@ff.cuni.cz

<http://upol.ff.cuni.cz>

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut politologických studií

Katedra politologie

Katedra mezinárodních vztahů

U kříže 8

158 00 Praha 5 – Jinonice

Tel.: 222 112 234

E-mail: stara@mbox.fsv.cuni.cz

<http://ips.fsv.cuni.cz>

Univerzita Karlova v Praze

Fakulta sociálních věd

Institut mezinárodních studií

U Kříže 8

158 00 Praha 5 – Jinonice

Tel.: 251 080 250, 251 080 251

Fax: 251 620 294

E-mail: cernah@mbox.fsv.cuni.cz

<http://ims.fsv.cuni.cz>

Univerzita Palackého v Olomouci*Katedra politologie a evropských studií*

Křížkovského 12

771 80 Olomouc

Tel.: 585 633 302

Fax: 585 225 148,

E-mail: politologie@centrum.cz<http://kpes.upol.cz>**Vysoká škola ekonomická Praha****Fakulta mezinárodních vztahů***Katedra politologie**Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka*

náměstí Winstona Churchilla 4

130 67 Praha 3

Tel.: 224 095 224

E-mail: zmekova@vse.cz<http://fmv.vse.cz>**Západočeská univerzita v Plzni****Filozofická fakulta***Katedra politologie a mezinárodních vztahů**Centrum blízkovýchodních studií*

Sedláčkova 15

306 14 Plzeň

Tel: 377 635 601

E-mail: mudrova@kap.zcu.cz<http://www.kap.zcu.cz><http://www.kbs.zcu.cz>**Soukromé vysoké školy:****Academia Rerum Civilium – Vysoká škola politických a společenských věd, s.r.o.***Katedra politologie**Katedra mezinárodních vztahů*

Ovčárecká 312

280 02 Kolín V

Tel.: 321 734 711

Fax: 321 734 720

E-mail: arc@vspsv.cz<http://www.vspsv.cz>

University of New York in Prague, s.r.o.

Legerova 72

120 00 Praha 2

Tel.: 224 221 281

Fax: 224 221 247

E-mail: unyp@unyp.cz

<http://www.unyp.cz>

Vysoká škola evropských a regionálních studií, o.p.s.

Katedra evropských studií a veřejné správy

Katedra společenských věd

Žižkova 6

370 05 České Budějovice

Tel.: 386 116 811

E-mail: info@vsers.cz

<http://www.vsers.cz>

Vysoká škola veřejné správy a mezinárodních vztahů v Praze, o.p.s.

Katedra mezinárodních vztahů a evropských studií

Dubečská 900/10

100 31 Praha 10 – Strašnice

Tel.: 274 815 044

Fax: 274 817 190

E-mail: info@vsvsmv.cz

<http://www.vsvsmv.cz>

Vysoká škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha, o.p.s.

Katedra evropské integrace

Katedra mezinárodních vztahů a diplomacie

Katedra politických a společenských věd

U Santošky 17

150 00 Praha 5

Tel./fax: 251 563 158, 251 562 124, 251 561 557

E-mail: studijni@vip-vs.cz

<http://www.vip-vs.cz>

Vyšší odborné školy:

Škola mezinárodních a veřejných vztahů Praha

Vyšší odborná škola, Střední odborná škola, Gymnázium, s.r.o.

Michelská 12

140 00 Praha 4 – Michle

Tel./fax: 241 482 427, 241 482 428, 241 483 245

E-mail: studijni@smvvp Praha.cz

<http://www.smvvp Praha.cz/voscz>

TEST 1

1. Kdy přijalo NATO program *Partnerství pro mír* (PfP)?
a) 1992 b) 1994 c) 1996 d) 1998
2. Evropská unie vznikla:
a) 9. 5. 1951 b) 1. 1. 1967 c) 1. 11. 1991 d) 1. 11. 1993
3. Ve kterém roce byla podepsána *Washingtonská smlouva*?
a) 1948 b) 1949 c) 1951 d) 1957
4. Jak dlouhé bylo podle československé ústavy z roku 1920 funkční období *prezidenta republiky*?
a) 4 roky b) 5 let c) 6 let d) 7 let
5. Autorem díla *O duchu zákonů* byl:
a) Charles de Montesquieu b) John Locke
c) Alexis de Tocqueville d) Voltaire
6. *Generálním tajemníkem* OSN je:
a) Kofi Annan b) Jaap de Hoop Scheffer
c) Javier Solana d) Pan Ki-mun
7. Autorem utopistického románu *My* je:
a) Herbert G. Wells b) Ladislav Mňačko
c) Jevgenij I. Zamjatin d) George Orwell
8. Termín *volební kvorum* udává:
a) minimální počet voličů účastnících se voleb nutný pro to, aby volby byly platné
b) příspěvek, který přiděluje stát politickým stranám v závislosti na počtu hlasů, které strana obdrží
c) minimální počet hlasů, které musí ve volbách obdržet politická strana, aby získala mandát
d) jiný název pro zákon o volbách

9. **Velká Británie vstoupila do Evropských společenství v roce:**

- a) 1967 b) 1973 c) 1981 d) 1986

10. **Kdo byl prvním předsedou vlády Státu Izrael?**

- a) David Ben Gurion b) Golda Meirová
c) Chaim Weizmann d) Menachem Begin

11. ***Psaní do Frankfurtu Františka Palackého:***

- a) bylo odpovědí na dopis Johanna Wolfganga Goetheho
b) neobsahovalo obhajobu historického poslání habsburské monarchie
c) obsahovalo tezi „byli jsme před Rakouskem, budeme i po něm“
d) obsahovalo odmítnutí křesla poslance velkoněmeckého parlamentu

12. ***Thomas More je autorem díla:***

- a) Utopia b) Sluneční stát
c) Nová Atlantis d) O nejlepším státě

13. ***Program PHARE byl původně navržen pro pomoc:***

- a) východnímu Německu a Polsku b) Polsku a Maďarsku
c) Polsku a Sovětskému svazu d) Polsku a Československu

14. ***Prvním předsedou Komise EHS byl:***

- a) Alcide de Gasperi b) Jean Monnet
c) Walter Hallstein d) Robert Schuman

15. ***Catch-all party je označení pro stranu, která:***

- a) je úzce napojena na ekonomickou lobby
b) je ochotna vstoupit do koalice s jakoukoli stranou
c) se snaží být atraktivní pro všechny skupiny voličů
d) se zaměřuje na vyhraněnou skupinu voličů

16. ***Schumanův plán obsahoval návrh na založení:***

- a) Evropské unie
b) Evropského společenství uhlí a oceli
c) Evropského společenství pro atomovou energii
d) Evropského hospodářského společenství

17. **Indie** jako samostatný stát vznikla po vyhlášení nezávislosti na Velké Británii v roce:

- a) 1944 b) 1947 c) 1949 d) 1952

18. Prvním předsedou československé vlády byl:

- a) Edvard Beneš b) Vlastimil Tusar
c) Josef Švehla d) Karel Kramář

19. Který z následujících seznamů děl antických autorů obsahuje pouze *Platonova díla*?

- a) Ústava, Politikos, Politika, Gorgiás, Protágoras, Kritón
b) Ústava, Athénská ústava, Politikos, Obrana Sókratova
c) Zákony, Ústava, Symposion, Kritón, Politikos, Sofisté
d) Zákony, Athénská ústava, Politikos, Gorgias, Obrana Sókratova

20. Pro kterou mezinárodní organizaci je používána zkratka *OEEC*?

- a) Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci
b) Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
c) Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
d) Středoevropská dohoda o volném obchodu

21. Který zákon musí být podle Ústavy ČR schválen *oběma komorami* Parlamentu ČR i přesto, že nejde o zákon ústavní?

- a) zákon o státním rozpočtu
b) vyslovení důvěry vládě
c) zákon o rozpuštění Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR
d) volební zákon

22. Soudobý stát *Vatikán* byl roku 1929 vytvořen:

- a) římskými smlouvami b) lateránskými smlouvami
c) vatikánskou dohodou d) smlouvou z Florencie

23. Autorem dělení svobody na *negativní* a *pozitivní* je:

- a) Isaiah Berlin b) Erich Fromm
c) Karl Popper d) John Stuart Mill

24. Tajná Sykes-Picotova dohoda určovala:

- a) rozdělení Osmanské říše po 1. světové válce
- b) rozdělení Palestiny mezi židovský stát a Jordánsko
- c) podmínky příměří s Ruskem, později stvrzené brešljevským mírem
- d) datum a způsob obsazení Suezského kanálu britsko-francouzskými vojsky

25. Předsedou československé exilové vlády v Londýně za 2. světové války byl:

- a) generál Jan Syrový
- b) Edvard Beneš
- c) Jan Masaryk
- d) Jan Šrámek

26. Který z následujících autorů nepatří mezi liberální myslitele?

- a) Herbert Marcuse
- b) John Rawls
- c) Friedrich August von Hayek
- d) Ludwig van Mises

27. Občanské fórum a Verejnost' proti násiliu vznikly:

- a) v disentu před 17. 11. 1989
- b) 17. 11. 1989
- c) 19. 11. 1989
- d) 25. 11. 1989

28. Demokratický manifest napsal:

- a) Edvard Beneš
- b) Karel Čapek
- c) Tomáš Garrigue Masaryk
- d) Ferdinand Peroutka

29. D'Hondtova metoda se používá při:

- a) přepočítávání volebních hlasů na mandáty
- b) výběru respondentů pro výzkum veřejného mínění
- c) výběru kandidátů na kandidátní listinu politické strany při volbách do zastupitelských sborů
- d) volbě prezidenta USA

30. Termín polyarchie do politické teorie zavedl:

- a) Platón
- b) Aristotelés
- c) Robert Dahl
- d) Giovanni Sartori

31. Ve které z těchto zemí je prezident volen přímo?

- a) v Rakousku
- b) v Německu
- c) ve Švýcarsku
- d) v Maďarsku

32. Zákon o federalizaci Československa nabyl platnosti v roce:

- a) 1948
- b) 1967
- c) 1969
- d) 1993

33. Kdo byl autorem *Komunistického manifestu*?

- a) jen Karel Marx
- b) Karel Marx a Bedřich Engels
- c) jen Vladimír Iljič Lenin
- d) Lev Davidovič Trockij a Vladimír Iljič Lenin

34. Česká republika předsedala *Radě bezpečnosti OSN*:

- a) v lednu 1993
- b) v lednu 1994
- c) v lednu 1995
- d) nikdy

35. Město *Brest-Litevsk* se dnes nachází:

- a) v Litvě
- b) v Bělorusku
- c) na Ukrajině
- d) v Polsku

36. *Environmentalismus* je politická ideologie:

- a) hájící ochranu životního prostředí a hodnoty trvale udržitelného rozvoje
- b) prosazující třídní boj v kapitalistickém prostředí
- c) odmítající péči o přírodu, pokud je to v rozporu se zájmem člověka
- d) hájící zásadu vysvobození člověka z moci přírody

37. Jak dlouhé je funkční období členů *Evropské komise*?

- a) 2 roky
- b) 4 roky
- c) 5 let
- d) 6 let

38. V roce 1966 Francie:

- a) stáhla své vojáky z Alžírsku po vyhlášení jeho nezávislosti
- b) vystoupila z vojenských struktur NATO
- c) souhlasila se vstupem Velké Británie do ES
- d) vstoupila do Západoevropské unie

39. Příčinou Hilsnerovy aféry bylo obvinění:

- a) Leopolda Hilsnera z vyzrazení vojenského tajemství
- b) Tomáše G. Masaryka z antisemitismu
- c) Leopolda Hilsnera z rituální vraždy
- d) Tomáše G. Masaryka z vraždy Leopolda Hilsnera

40. Ratihabice je:

- a) zpětné schválení právního aktu
- b) právní zásada nepřipouštějící zpětnou platnost zákona
- c) zrušení zákona
- d) napravení křivdy způsobené právním aktem

41. Analýzu vztahu *centrum – periferie* do politologie vnesl:

- a) Giovanni Sartori
- b) Stein Rokkan
- c) Arend Lijphart
- d) Seymour Lipset

42. Kdy byla podepsána *Česko-německá deklarace*?

- a) 1973
- b) 1993
- c) 1996
- d) 1997

43. Členy *Organizace amerických států* (OAS) jsou:

- a) jen státy Severní Ameriky
- b) jen státy Severní a Střední Ameriky
- c) státy Severní, Střední a Jižní Ameriky a Karibiku
- d) jen státy Jižní Ameriky, Střední Ameriky a Karibiku

44. Ve které skupině jsou jen země s *federálním* uspořádáním?

- a) Rusko, Německo, Francie, Rakousko, Belgie
- b) Německo, USA, Dánsko, Finsko, Polsko
- c) Belgie, Stát Izrael, USA, Rakousko, Čína
- d) Brazílie, Německo, USA, Rakousko, Belgie

45. *Bruselský pakt* ustavil v roce:

- a) 1948 Západní unii
- b) 1949 NATO
- c) 1952 Evropské obranné společenství
- d) 1954 Západoevropskou unii

46. Monroeova doktrína zakotvovala:

- a) politiku izolacionismu vůči Střední a Latinské Americe
- b) politiku zadržování vůči Sovětskému svazu a jeho satelitům
- c) zásadu „Amerika Američanům“ namířenou proti vměšování se Evropy do americké politiky
- d) právo USA vojensky zasáhnout v Evropě

47. Manifest *Dva tisíce slov*:

- a) vznikl v roce 1967 a požadoval urychlení reformního procesu pražského jara, autorem byl Václav Havel
- b) vznikl v roce 1968 a požadoval urychlení reformního procesu pražského jara, autorem byl Ludvík Vaculík
- c) vznikl v roce 1989 a vyjadřoval nedůvěru vůči komunistické straně, autorem byl Václav Havel
- d) vznikl v roce 1989 a vyjadřoval nedůvěru vůči komunistické straně, autorem byl Ludvík Vaculík

48. Visegrádská skupina byla oficiálně ustavena v roce:

- a) 1990 v Československu
- b) 1991 v Maďarsku
- c) 1992 v Polsku
- d) 1993 na Slovensku

49. Schengenská úmluva byla podepsána v roce:

- a) 1957
- b) 1985
- c) 1992
- d) 1997

50. Pod názvem *Formosa* v minulosti vystupoval/a:

- a) Barma
- b) Indonésie
- c) Srí Lanka
- d) Tchaj-wan

TEST 1 – KLÍČ

1. b)

Program *Partnerství pro mír* (Partnership for Peace, PfP) byl přijat na bruselském summitu Organizace severoatlantické smlouvy (NATO) ve dnech 10. a 11. 1. 1994. Znamenal nabídku Severoatlantické aliance na spolupráci se státy bývalého sovětského bloku. Jednou z prvních účastnických zemí byla Česká republika.

2. d)

Evropská unie (EU) vznikla až v okamžiku, kdy vstoupila v platnost *Maastrichtská smlouva*, tedy 1. 11. 1993. Předtím existovala jen Evropská společenství (ES), sdružující EHS, ESUO a EUROATOM. Maastrichtská smlouva (Smlouva o EU) byla podepsána 7. 2. 1992 a do listopadu 1993 probíhal v jednotlivých členských státech ratifikační (schvalovací) proces.

3. b)

Washingtonská smlouva byla podepsána 4. 4. 1949 zástupci USA, Kanady, Belgie, Dánska, Francie, Islandu, Itálie, Lucemburska, Nizozemska, Norska, Portugalska a Velké Británie a zakládala Severoatlantickou alianci (NATO).

4. d)

V únoru 1920 přijalo nevolené Národní shromáždění ČSR Ústavní listinu Československé republiky, která nahrazovala Prozatímní ústavu z listopadu 1918 (zákon č. 37/1918 Sb.). Podle francouzského vzoru byl mandát prezidenta republiky stanoven na 7 let.

5. a)

Autorem slavného díla osvícenské politické filozofie *O duchu zákonů* (De l'esprit des lois) z roku 1748 je Charles-Louis de Secondat, baron de la Brède et de Montesquieu.

6. d)

Generálním tajemníkem Organizace spojených národů (OSN; United Nations, UN) je od ledna 2007 bývalý jihokorejský ministr zahraničních věcí Pan Ki-mun (angl. Ban Ki-moon). V této funkci nahradil Ghaňana Kofi Annana a stal se v pořadí osmým generálním tajemníkem OSN. Nizozemec Jaap de Hoop Scheffer vykonává od roku 2004 funkci generálního tajemníka NATO a Španěl Javier Solana působí od roku 1999 jako Vysoký představitel pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku EU.

7. c)

Proslulý román *My* popisující vyhrocenou vizi lidské budoucnosti v centralizovaném a plně kontrolovaném světě, kde je každý člověk objektem manipulace a absolutního dohledu, napsal ruský spisovatel Jevgenij Ivanovič Zamjatin. Tento román posléze ovlivnil např. A. Huxleye (*Konec civilizace*) či G. Orwella (1984).

8. c)

Volební kvorum je zákonem o volbách stanovené minimum počtu či podílu hlasů, jehož dosažení stranou či kandidátem je podmínkou získání mandátu při volbách do zastupitelského sboru.

9. b)

Velká Británie vstoupila společně s Irskem a Dánskem do Evropských společenství (ES) 1. 1. 1973. Stalo se tak až poté, co abdikoval francouzský prezident Charles de Gaulle (1969), který vstup Velké Británie dvakrát vetoval.

10. a)

David Ben Gurion vyhlásil 14. 5. 1948 v Tel Avivu nezávislost Státu Izrael a stal se jeho prvním premiérem. Ve funkci předsedy vlády působil v letech 1948–1954 a 1955–1963. Chaim Weizmann byl prvním izraelským prezidentem v letech 1948–1952. Golda Meirová byla premiérkou v letech 1969–1974 a Menachem Begin v letech 1977–1983.

11. d)

Psaní do Frankfurtu z dubna 1848 je odmítavou reakcí na nabízené křeslo poslance v nově ustavovaném Frankfurtském sněmu, který měl za cíl sjednotit Německo včetně Rakouska, tedy i českých zemí (velkoněmecká varianta sjednocení Německa). V tomto dopise František Palacký obhájí historickou úlohu Rakouska ve střední Evropě, jako jediného garanta národů žijících mezi Německem a Ruskem. Tento otevřený dopis je chápán jako první systematický projev austroslavismu (požadujícího federalizaci Rakouska a rovné podmínky všech národů v monarchii).

12. a)

Kniha *Utopia* (1516) líčí vizi ideálního rovnostářského uspořádání společnosti. Autory dalších uvedených utopických děl jsou Tommaso Campanella (*Sluneční stát*, 1602), Francis Bacon (*Nová Atlantis*, 1627) a Bernard Bolzano (*O nejlepším státě*, 1848).

13. b)

Program PHARE (Poland and Hungary: Action for the Reconstruction of the Economy)

byl vytvořen Evropskými společenstvími v roce 1989 původně pro podporu strukturálních změn a reforem v Polsku a Maďarsku. Posléze byla jeho činnost rozšířena i na další postkomunistické země včetně Československa (resp. České republiky), kde byl využíván v letech 1990–2006.

14. c)

Prvním předsedou *Komise Evropského hospodářského společenství* (předchůdkyně Evropské komise) se stal německý politik Walter Hallstein, který jí předsedal v letech 1958–1966. Alcide de Gasperi byl poválečným premiérem Italské republiky a společně s francouzským politikem Robertem Schumanem (prvním předsedou *Shromáždění*, předchůdce *Evropského parlamentu*) se řadil k otcům zakladatelům Evropských společenství. Do této skupiny politiků patří rovněž francouzský diplomat Jean Monnet, první předseda Vysokého úřadu ESUO (*Evropského společenství uhlí a oceli*) a belgický ministerský předseda Paul-Henri Spaak.

15. c)

Catch-all party je typ politické strany usilující o podporu všech částí společnosti. Programově oslovuje všechny sociální skupiny. Je to strana univerzální, svou cílovou skupinou nevyhraněná.

16. b)

Plán ministra zahraničí Roberta Schumana byl předložen francouzské vládě 9. 5. 1950. Jeho cílem byla rychlejší a efektivnější integrace západního Německa do společných západoevropských struktur a spolupráce v oblasti strategického průmyslu – v těžbě a zpracování uhlí a oceli. Na jeho základě byla 18. 4. 1951 podepsána Smlouva o založení *Evropského společenství uhlí a oceli* (ESUO), montánní unie. Zakládajícími členy byly vedle Francie a SRN také Itálie a státy Beneluxu (Belgie, Nizozemsko, Lucembursko). Smlouva o ESUO měla platnost 50 let; tedy již vypršela.

17. b)

15. 8. 1947 vznikly na základě *Mountbattenova plánu* z někdejší Britské Indie dva nezávislé státy: Indie (převážně hinduistická) a Pákistán (převážně muslimský).

18. d)

Karel Kramář byl jmenován prvním ministerským předsedou československé vlády. Jeho vláda fungovala od 14. 11. 1918 do 8. 7. 1919. Velkou část svého mandátu věnoval jednání na pařížských mírových konferencích.

19. c)

Platónovými díly nejsou *Politika* a *Athénská ústava* – jejich autorem je Aristotelés.

20. a)

OEEC je anglickou zkratkou *Organizace pro evropskou ekonomickou spolupráci*, která vznikla v roce 1948 na principu mezivládní hospodářské organizace koordinující přerozdělování finanční pomoci Marshallova plánu. OEEC se v roce 1960 přetransformovala na Organizaci pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD). Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě používá zkratku OSCE (česky OBSE). Mezinárodní organizace Středoevropská dohoda o volném obchodu je spojena se zkratkou CEFTA.

21. d)

Poslaneckou sněmovnou i Senátem Parlamentu ČR musí být, vedle ústavních zákonů, schválen i zákon *volební*. V případě této normy není možné, aby byla jedna z komor Parlamentu ČR přehlasována druhou (na rozdíl od jiných zákonů).

22. b)

Suverenita papežského státu Vatikán byla obnovena podpisem *Lateránských smluv*, které byly stvrzeny v únoru 1929 B. Mussolinim a přiznávaly papeži nedotknutelnost, ochranu od italského státu a současně poskytovaly městskému státu Vatikán mezinárodně právní subjektivitu.

23. a)

Rozlišení na negativní a pozitivní svobodu do politické filozofie vnesl britský myslitel Isaiah Berlin ve své knize *Čtyři eseje o svobodě*. Negativní pojetí svobody definuje jako svobodu od omezení, tedy možnost plně se realizovat, bez jakýkoliv limitů, avšak ne na úkor ostatních jedinců. Pozitivní svobodu chápe jako svobodu k něčemu, tedy svobodu řízenou, svobodu vymezenou zákonem.

24. a)

Jde o britsko-francouzský plán na rozdělení Osmanské říše po skončení 1. světové války, pojmenovaný po jeho vyjednavacích – britském a francouzském diplomatovi. Dohoda byla podepsána v květnu 1916. Obsah tajné smlouvy publikoval po Velké říjnové revoluci Lev Davidovič Trockij, aby tak veřejně zdiskreditoval britskou a francouzskou zahraniční politiku.

25. d)

Msgre. Jan Šrámek byl předsedou exilové vlády ČSR v Londýně od 21. 7. 1940 do 4. 4. 1945, tedy po celou dobu prozatimního státního zřízení.

26. a)

Herbert Marcuse byl německý neomarxistický filozof působící po 2. světové válce v USA, spolu s Maxem Horkheimerem a Theodorem Adornem představitel kritické teorie Frankfurtské školy. Marcuse je autorem slavné knihy *Jednorozměrný člověk* (1964).

27. c)

19. 11. 1989 vzniklo v pražském Činoherním klubu *Občanské fórum* (OF) a v Bratislavě byla též den založeno hnutí Verejnost proti násiliu (VPN). Obě formace se staly hlavními politickými silami československého tranzičního a demokratizačního procesu.

28. d)

Autorem *Demokratického manifestu* je český novinář Ferdinand Peroutka, který v tomto díle poměřuje poválečné totalitární režimy a demokracie, jejich rysy a vliv na lidského jedince.

29. a)

D'Hondtova metoda je nejužívanějším způsobem přepočtu hlasů na mandáty v systému poměrného zastoupení pomocí volebního dělitele. Její výhodou je, že k rozdělení všech mandátů dojde již v prvním kole sčítání bez dalšího složitějšího přerozdělování.

30. c)

S termínem *polyarchie* je úzce spjat americký politolog Robert Dahl, který tímto pojmem označuje moderní zastupitelskou demokracii se všeobecným volebním právem. Slovo *demokracie* považuje Dahl spíše za ideální typ přímé vlády s plnou účastí všech občanů, tak jak byla naplňována v antické polis. Je přesvědčen, že za dnešních podmínek nelze její podstatu ve skutečnosti plně realizovat, proto pokládá za účelnější používat dnes spíše výraz polyarchie.

31. a)

V Rakousku volí prezidenta občané v přímé volbě, v ostatních jmenovaných zemích tak činí zákonodárný sbor. Současným rakouským prezidentem je sociální demokrat Heinz Fischer.

32. c)

Federalizace Československa proběhla na základě ústavního zákona o federaci z 27. 10. 1968, který vstoupil v platnost 1. 1. 1969 a ustavil dvě socialistické republiky: Českou socialistickou republiku (ČSR) a Slovenskou socialistickou republiku (SSR). Ty společně tvořily federaci – Československou socialistickou republiku (ČSSR).

33. b)

Komunistický manifest společně sepsali Karel Marx a Bedřich Engels na výzvu londýnského Spolku komunistů v roce 1847.

34. b)

Česká republika, tehdy jako nestálý člen Rady bezpečnosti OSN (1993–1994), předsedala tomuto orgánu od 1. 1. do 31. 1. 1994.

35. b)

Město Brest-Litevsk, místo podpisu brestlitevského míru z března 1918, který stvrzoval vítězství ústředních mocností nad Ruskem v 1. světové válce, se dnes nachází v *Bělorusku* (dnešní název je Brest). Tento mír byl posléze anulován Ruskem v listopadu 1918.

36. a)

Environmentalismus (ekologismus) je politická ideologie zelených politických stran (angl. environment = životní prostředí). Tato ideologie usiluje o změnu společenských, ekonomických a politických mechanismů tak, aby napomáhaly ochraně životního prostředí.

37. c)

Dvacetisedmičlennou Evropskou komisi schvaluje *Evropský parlament*, její členové jsou nominováni jednotlivými národními vládami. Každá členská země EU v ní má jednoho komisaře. Funkční období Evropské komise je 5 let.

38. b)

1. 7. 1966 vystoupila Francie z vojenských struktur NATO a dodnes se nevrátila do Výboru pro plánování obrany a Skupiny pro jaderné plánování. Doposud se Francie účastní pouze politické kooperace v rámci NATO.

39. c)

Žid Leopold Hilsner byl roku 1899 obviněn z vraždy křesťanské dívky Anežky Hružové